
Zagadnienie badań regionu płockiego.

Notatki Płockie 1/2, 15

1956

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

A juz to prec no-ju ma-ła juz to prec juz to prec
u-od-ij mij ze ten wiu ne cek od-ij mij ze od-ij mij ze

Starsza swacha bierze za rękę ociągającą się i płaczącą młodą i sadza ją na dzieży. Druhenki zasmucone żałośnie zawodzą w imieniu młodej.

Za-wo-łaj-cie ma-mę ma-jej niechże ona- przy-mie-ści- i
jakmi- be- do- wia- nek od-ij- mać- swa- mi- go- be- dzie- taj- mać

Starsza swacha z wielką ostrożnością zdejmuje wianek z głowy młodej i bierze z rąk swach przygotowany czepec, oddając im wzajem wianek. Swachy klaszczą w dłonie porzekując: „oj nasa, oj nasa“ i śpiewają:

da- pod-ła- we- da- pod-ła- we- ru- ciu- ty- wia- ne- cku- e
da- na- głe- wo- da- na- głe- wo- ni- cja- ty- ce- we- cku-

Młoda nie pozwala sobie założyć czepca. Zrzuca go trzykrotnie na ziemię (gdyż tak każe zwyczaj); dopiero za trzecim razem pozwala już spokojnie zawiązać wstęgę czepca weselnego. Zasmucone druhenki śpiewają wspólnie ze swachami pieśń: „O chmielu“, która jest jedną z najstarszych pieśni obrzędowych.

Oj- chmielu- chmielu- ty- kuj- ne- ziele- nie- będzie- bez- cie
zad- ne- we- so- le- Oj- chmielu- oj- nie- bo- ze- niech- ci- Pan- Bóg- do- pomo- że- mo- ze
chmielu- nie- bo- ze

Zebyś ty, chmielu, na tycki nie loził
Nie robiłbyś z panienek niewiast
Oj chmielu, oj nieboze
Nich ci Pan Bóg dopomoże, chmielu nieboze.

ZAGADNIENIE BADAŃ REGIONU PŁOCKIEGO

W dniach 30 listopada i 1 grudnia 1956 r. w salach Domu Spółdzielczego PSS w Płocku przy ul. Sienkiewicza 30 odbywa się Konferencja sprawozdawczo-planująca badań regionu płockiego, organizowana przez Instytut Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk i Komisję Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka.

Porządek dzienny Konferencji przewiduje w pierwszym dniu trzy referaty: referat mgr. Ryszarda Cieśli p.t. Płock, powstanie i rozwój miasta, referat mgr. Jerzego Gąssowskiego „Wyniki badań archeologicznych w r. 1956 w Płocku“ oraz „Sprawozdanie z inwentaryzacji architektonicznej w r. 1956 w Płocku“ mgr. inż. arch. Zdzisława Tomaszewskiego.

Właściwe czepiny skończone. Młoda w weselnym tiulowym czepcu znajduje się już w grupie swach-mężatek. Druhenki tanecznym krokiem obchodzą grupę swach z młodą i śpiewają:

Ma- do- lu- sos- nia- pe- chy- li- fa- sie- dzie- wy- na
z- chlo- pem- po- lu- bi- lu- sie

Druhenki znów próbują otoczyć wyrwijającą się do przyjaciółek młodą, lecz swachy energicznie odciągają młodą mężatkę, wołając znów: „oj nasać juz, oj nasa“.

Jdzie- druchny- swoja- dre- go- zgubi- ty- ście- panie- mło- do
zgubi- łus- cie- nie- znaj- dzie- cie- wo- nró- ni- cy- jo- cja- gnie- cie

Drzwi od izby weselnej otwarte. Reszta uczestników wesela tłoczy się do komory. Starsza swacha stoi jednak przy drzwiach i zbiera na czepec. Kapela gra „wolnego“, którego tańczą wspólnie druchny i swachy. Młoda pochyla się nisko przed najstarszą wiekiem swachą prosząc do tańca. Wtedy swachy śpiewają.

Juz ci, Jadwiś, nie tsa tańcować z druchnami
Ino podrygiwać lekusienko z nami.

Po odtańczeniu „wolnego“ kapela gra na zakończenie obrzędu melodię tzw. „po oczepinach“. Druhenki czekają, aż młody wyprowadzi „Młodą“ do tańca, która zawstydzona kryje się w gronie swach. Swachy śpiewają:

Swachy

Da- ucie- kafa- po- ro- sie- da- go- ni- ty- ja- ku- ma- sie
da- nie- wie- kuj- nie- bój- sie- mas- tveni- cki- da- ubuj- sie

Młody tańczy z młodą, inni tancerze z druhenkami. Obrzęd skończony, zaczyna się ogólna zabawa weselna.

W dniu 1 grudnia 1956 r. referaty wygłoszą mgr. Kazimierz Askanas na temat „Zagadnienia badań regionalnych w Płocku“, prof. dr. Ireneusz Michalski „Dotychczasowy stan badań antropologicznych regionu płockiego“ nadto zaś mgr. Irena Gieysztor poinformuje uczestników Konferencji o stanie prac, prowadzonych przez Zakład Atlasu Historycznego Instytutu Historii PAN.

Po wszystkich referatach przewidziana jest dyskusja a na zakończenie Konferencji ustali wytyczne dla badań kompleksowych regionu płockiego.

Dnia 2 grudnia r.b. o godz. 10 odbędzie się plenarne posiedzenie Komisji Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka z udziałem uczestników Konferencji, którzy pozostaną w Płocku na ten dzień.